

Handläggare
Jonas Zackrisson
Telefon: 08 - 508 25 169

Till
Socialnämnden
2017-06-13

Uppföljning Projekt Vinternatt och dagverksamheter 2016/2017

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner redovisningen av projektet.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Jenny Swärd
Avdelningschef

Sammanfattning

Socialnämnden beviljade 2016-10-25 organisations- och föreningsmedel till ideell sektor för att bedriva natthärbärges- och dagverksamhet för målgruppen utsatta EU- och tredjelandsmedborgare som vistas tillfälligt i staden utan försörjning, bostad och tillgång till ordinarie socialt skyddsnet. Projektet har bedrivits under perioden 2016-11-01 till och med 2017-04-30. Natthärbärgesverksamheten har bedrivits vid fyra härbärgen och genomfört sammanlagt 21 915 övernattningar som distribuerats genom en gemensam inskrivning. Av nattgästerna är ca 36 % kvinnor. Vid särskilt ansträngda väderförhållanden (klass 2-varning eller temperaturer lägre än 7 minusgrader) har även ytterligare härbärgesplatser öppnats upp i samverkan med församlingar och civilsamhället. Detta har gjorts vid 13 tillfällen med sammanlagt 355 nattgäster. Dagverksamheten har bedrivits vid tre olika verksamheter, som utöver basbehov även erbjudit individer ur målgruppen viss rådgivning och stöd, utbildningsinsatser, gemensamma aktiviteter, med mera. Dagverksamheterna har sammanlagt tagit emot 53 953 besök under hela perioden. Av besökarna är ca 15 % kvinnor. För både natt- och dagverksamheterna består målgruppen till ca hälften av individer från Rumänien, en fjärdedel tredjelandsmedborgare och resterande från övriga EU-länder.

Bakgrund

Socialförvaltningen fick år 2012 i uppdrag av dåvarande majoritet i socialnämnden att ta fram en stadsövergripande hemlöshetsstrategi, samt att, jämsides denna, se över situationen för utsatta EU- och tredjelandsmedborgare som vistas tillfälligt i staden. Under vintern 2011/2012 bedrev frivilligorganisationer och trossamfund i staden en gemensam insats, kallad Vinternatt, som erbjöd nattlogiplatser för utsatta EU- och tredjelandsmedborgare som inte omfattades av stadens Tak över huvudet-garanti. Inför vintern 2012/2013 ansökte Frälsningsarmén om organisations- och föreningsbidrag för att fortsätta bedriva Vinternattsverksamheten, då behovet av nattlogiplatser för målgruppen var stort. Socialnämnden beslutade således 2012-10-30 att bevilja organisations- och föreningsbidrag för att stötta projekt Vinternatt. Projektet har därefter genomförts löpande och utökats till att omfatta flera verksamheter och aktörer.

Socialnämnden beviljade 2016-10-25 organisations- och föreningsmedel om sammanlagt 10 612 695 kr till ideell sektor för att bedriva verksamhet riktad till målgruppen utsatta EU- och tredjelandsmedborgare som vistas tillfälligt i Stockholms stad utan försörjning, bostad och tillgång till ordinarie socialt skyddsnät. Av dessa medel avsåg 8 779 362 kr natthärbärgesverksamheter och 1 833 333 kr dagverksamheter.

Projekt Vinternatt syftar till att erbjuda målgruppen humanitärt stöd och tillgodose basala behov i form av logi, enklare måltider, samt hygienskötsel och därigenom arbeta för att motverka utsatthet och utanförskap. Projektet har bedrivits under perioden 2016-11-01 till och med 2017-04-30.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Socialtjänstavdelningen och behandlats i förvaltningsgrupp 2017-06-07, samt Funktionshindersrådet 2017-06-08.

Ärendet

Stockholms stads socialtjänsts ansvar för utländska medborgare som inte har ordnat sitt boende under vistelsen i staden är begränsat till nödprovning, vilket sker genom Stockholms stads socialjour. Staden är dock angelägen att kunna erbjuda humanitära stödinsatser för målgruppen och motverka att individer hamnar i akuta nödsituationer. Projekt Vinternatt har bedrivits under fem säsonger och utgår från stadens yttersta ansvar då akuta nödsituationer kan uppstå vid ansträngda väderförhållanden under vinterhalvåret. Jämsides Vinternattverksamheten har staden även gett bidrag till ideell sektor som bedriver dagverksamheter för målgruppen.

Stockholms stads socialjour har ett EU-team som arbetar uppsökande gentemot individer ur målgruppen och befinner sig i en utsatt situation. Det uppsökande arbetet bedrivs i miljöer där målgruppen vistas, på gator, torg, boplatser och sovplatser. Målet med EU-teamets arbete är att uppmärksamma personer i målgruppen, informera om rättigheter och skyldigheter och att motverka att individer hamnar i akuta nödsituationer. EU-teamet har även god kännedom om antalet bo- och sovplatser som finns runt om i staden och besöker löpande de individer som befinner sig där för att ge samhällsinformation och säkerställa att ingen befinner sig i en akut nödsituation.

Antalet utsatta EU- och tredjelandsmedborgare som vistas i staden varierar under ett år – under vår- och sommarhalvåret ökar antalet för att under höst- och vinterhalvåret sjunka. Under Vinternattperioden har antalet ökat från ca 500 under december månad 2016 till ca 700 under april månad 2017. Antalet olovliga boplatser beräknas till ca 50 st.

Natthärbärgesverksamheterna

Inom ramen för projekt Vinternatts natthärbärgesverksamhet erbjuds 132 härbärgesplatser för målgruppen. Av dessa är 20 platser specifikt avsedda för kvinnor och 32 platser för familjer. Inskrivning till härbärgesplatserna sker genom ett gemensamt kösystem.

Under perioden har sammanlagt 21 915 övernattningar genomförts inom ordinarie natthärbärgesverksamhet. Av dessa är könsfördelningen ca 36 % kvinnor och 64 % män. Beläggningen på härbärgena ligger generellt sett mellan 75 % till 95 %, men det har inte vid något tillfälle varit fullbelagt. Det förekommer dock att härbärgena överbeläggs, det vill säga tar in fler gäster än vad det finns sängplatser. Anledningen bakom detta är bland annat för att inte dela på grupper och familjer som kanske fått platser till olika härbärgena. Det kan också röra sig om individer som av olika anledningar inte kan vistas på tilldelat härbärke och istället får flyttas till ett annat. Kvinnoplatserna har en generell beläggning om ca 80 %, men det har hänt vid ett par tillfällen att platserna överbelagts.

Inskrivningen rapporterar att det rör sig om ca 700 unika individer som under perioden vänt sig för att få plats på härbärke, men det är enbart ett fåtal som återvänder under någon längre period.

Det finns ingen exakt uppgift kring ursprungsländer för natthärbärgesgästerna. En generell uppskattning är att ungefär hälften av gästerna kommer från Rumänien, en fjärdedel är tredjelandsmedborgare från huvudsakligen Nordafrika och Marocko. Resterande är EU-medborgare från övriga EU-länder, huvudsakligen Polen och Bulgarien.

Härbärgesplatserna har bidragit till att skapa sovplatser för en omfattande del av de utsatta EU- och tredjelandsmedborgare som vistas i staden. Det händer dock att nattgästerna, av olika anledning, inte använder samtliga fem tilldelade nätter. Eventuella tomma platser återförs då omgående till inskrivningen. Organisationerna som bedriver härbärgena rapporterar även att ohälsan inom målgruppen ökar, framförallt vad gäller psykisk ohälsa och missbruksproblematik.

Särskilt ansträngda väderförhållanden

Vid tillfällen då särskilt ansträngda väderförhållanden råder (klass 2-varning eller temperaturer lägre än 7 minusgrader), öppnas ytterligare nattplatser i samverkan med civilsamhället och exempelvis församlingar. Vid tretton tillfällen har ytterligare platser öppnats upp på olika platser i staden och sammanlagt 355 nattgäster huserats. Antalet nattgäster varierar dock kraftigt mellan tillfällena. Ofta stannar individerna inte hela natten, utan kommer mest för att värma sig under kortare perioder.

Dagverksamheterna

Jämsides natthärbärgesverksamheten har tre dagverksamheter bedrivits för målgruppen: Kafé i gemenskap (Ny Gemenskap), EU-center (Frälsningsarmén), samt Crossroads (Stockholms stadsmision). Syftet med dagverksamheterna är att ge humanitärt stöd och tillgodose basala behov, samt minska utsatthet och motverka utanförskap. Dagverksamheterna syftar även till att ge viss rådgivning och stöd, vidarelänkning, samt erbjuda en plats där målgruppen kan samlas, byta erfarenheter och lära sig nytt. Verksamheterna har även erbjudit enklare juridisk rådgivning, utbildningsinsatser ibland annat svenska språket, gemensamma aktiviteter, med mera.

Dagverksamheterna har haft sammanlagt 53 953 besök, könsfördelningen är ca 15 % kvinnor och 85 % män. Det finns heller ingen exakt uppgift om ursprungslandstillhörighet för dagverksamheternas besökare, men uppskattningsvis rör det sig om 65 % EU-medborgare och 35 % tredjelandsmedborgare. Av EU-medborgarna är det Rumänien och Polen som är främst

förekommande och för tredjelandsmedborgarna är det främst Nigeria och Marocko.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Sedan september år 2012 finns en överenskommelse mellan Stockholms stad och idéburen sektor inom det sociala området med syfte att skapa en plattform för långsiktig och förstärkt samverkan. Från och med 2017-05-01 har förvaltningen träffat ett avtal om Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) med ideell sektor för frågor som rör natthärbärgesverksamhet och dagverksamheter för målgruppen. I och med detta avslutas Vinternatt i projektform och övergår till IOP. Ansvar för uppföljning och utveckling av frågor som rör Vinternatts härbärges- och dagverksamhet åläggs därmed styrgruppen för IOP.

Förvaltningen föreslår att Socialnämnden godkänner redovisningen.